

Krajský soud
OSTRAVA

Na Hradbách 1836/21
729 01 Ostrava
tel.: 595 131 511
fax: 596 118 544
podatelna@ksz.ova.justice.cz
datová schránka: 6kzabcw

Vaše značka 32 ICM 2312/2017

Ostrava 10. února 2021
KZC 3033/2018 – 185

Krajské státní zastupitelství v Ostravě (dále jen „KSZ“) se ve věci

Žalobce : Ing. Lee Louda, IČ: 693 26 681, se sídlem Vodičkova 41, PSČ 110 00 Praha 1, **insolvenční správce dlužníka OKD, a.s.**, IČ: 268 63 154, se sídlem Stonavská 2179, Doly, Karviná, PSČ 735 06 (dále jen „insolvenční správce“)

Právně zastoupen: **JUDr. Dušanem Dvořákem**, advokátem, číslo osvědčení ČAK 9714, adresa pro doručování DRV Legal, s.r.o., advokátní kancelář, Hlinky 505/118, 603 00 Brno, datová schránka: mcbpt3u

Žalovaný č. 1: **New World Resources N. V.**, založená podle zákonů Nizozemí a registrovaná v holandském obchodním rejstříku pod číslem 34239108 a registrována jako zahraniční společnost v britském obchodním rejstříku s britským číslem založení BR016952 a se sídlem na adrese 115 Park Street, Londýn, W1K 7AP, Velká Británie

Žalovaný č. 2: **Zdeněk Bakala**, nar. dne 7. února 1961, bytem Modrava 14, 341 92

Žalovaný č. 3: **Peter Kadas**, dat. nar. 27. února 1962, bytem NW3 1HP Londýn, 3 Streatley Place, Spojené království Velké Británie a Severního Irska

Žalovaný č. 4: **BXR Group Limited**, se sídlem PO Box 71 Road Town Tortola VG1110, British Virgin Islands

Žalovaný č. 5: **CERCL Mining B.V.**, společnost založená podle zákonů Nizozemí a registrovaná v holandském obchodním rejstříku pod číslem 34348220 se sídlem Zuidplein 160, 1077XV Amsterdam

vyjádření KSZ k návrhu na přerušení řízení

I.

rozsah odpůrčí žaloby

1. KSZ ve svých podáních ze dne 7. 8. 2019 a 10. 1. 2020 sdělilo soudu svůj názor na okruh jednání napadených odpůrčí žalobou, kdy polemizovalo s názorem insolvenčního správce (a v podstatě také s názorem Nejvyššího soudu vyplývajícím z rozh. sp. zn. 29 ICdo 6/2012, z něhož insolvenční správce vycházel) ohledně možnosti odporovat rozhodnutí valné hromady, resp. rozhodnutí jediného akcionáře spol. OKD (dále jen „OKD“) v působnosti valné hromady o vyplacení dividendy dne 17. 5. 2011 a 15. 5. 2012.
2. Přestože KSZ stále sdílí pochybnosti ohledně rozsahu jednání napadených odpůrčí žalobou, které blíže vyjádřilo ve zmiňovaných podáních, bere v úvahu předběžný názor soudu uvedený ve sdělení ze dne 7. 2. 2020 č.j. 32 ICm 2312/2017-286 (ISIR C26-30), nebude se tedy v tomto podání k této otázce již dále vyjadřovat.

II.

přerušení řízení

3. Žalobce pod bodem II. žaloby uvádí, že v plném rozsahu odkazuje na text žaloby OKD, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 15 Cm 225/2016, která obsahuje tvrzení týkající se neplatnosti, resp. nicotnosti žalobcem napadených právních jednání – rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady ze dne 17. 5. 2011 a 15. 5. 2012. S touto žalobou se žalobce ztotožňuje a současně sděluje, že vzhledem ke své povinnosti jednat s odbornou péčí a z důvodů právní jistoty podává soudu odpůrčí žalobu, neboť se současně jedná o úmyslně zkracující úkony ve smyslu § 242 IZ. Rovněž uvádí, že v průběhu insolvenčního řízení je oprávněn posoudit neplatnost právního jednání týkající se majetku dlužníka pouze insolvenční soud, a to i jako předběžnou otázku v souvislosti s incidenčním sporem. Insolvenční soud je zároveň povinen zkoumat důvody absolutní neplatnosti kdykoli za řízení. Absolutní neplatnost právního jednání posuzuje insolvenční soud sám (resp. jde-li o její posouzení jako otázky předběžné, činí tak ex offio, v případě, kdy byla tato otázka učiněna předmětem řízení, činí tak de facto na návrh, i když přihlíží i k jiným než navrhovaným důvodům).
4. V návaznosti na usnesení soudu č.j. 32 ICm 2312/2017-14 pak žalobce podáním ze dne 12. 6. 2017 (ISIR C26-3) upřesnil, že nehodlá v řízení tvrdit neplatnost právních jednání, jeho cílem je prohlášení neúčinnosti napadených úkonů. Tímto podáním tak žalobce dle názoru KSZ odstranil vnitřní rozporuplnost odpůrčí žaloby, kde tvrdil pod bodem II. v podstatě totéž, co má být uvedeno v žalobě OKD, tedy neplatnost, resp. nicotnost rozhodnutí jediného akcionáře, které žalobou napadal, což by ve svém důsledku muselo vést k zamítnutí jeho žaloby, neboť soudní praxe je ustálena na názoru, že pouze platné právní jednání může být jednáním neúčinným (blíže viz např. rozh. NSČR sp. zn. 30 Cdo 2432/2007).
5. Problém souběhu obou řízení, tedy řízení v projednávané věci a řízení zahájené na základě žaloby OKD vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 15 Cm

225/2016 však vyvolal procesní návrhy žalovaných, nejprve návrh na zastavení řízení z důvodu litispendence (vyjádření žalovaného č. 2 ze dne 29. 9. 2017 ISIR C26-6) a následně návrh na přerušení řízení z důvodu hospodárnosti řízení, tedy dle § 109 odst. 2) písm. c) o.s.ř. (vyjádření žalované č. 5 ze dne 30. 7. 2018 ISIR C26-12, vyjádření žalované č. 4 ze dne 18. 2. 2019 ISIR C26-16).

6. Pokud jde o otázku litispendence, tak soud ve sdělení ze dne 7. 2. 2020 č.j. 32 ICm 2312/2017-286 (ISIR C26-30) uvedl, že nemá za to, že v probíhajícím řízení je dána překážka věci zahájené, zejména s ohledem na skutečnost, že v řízení o náhradu škody a v projednávané věci nejsou totožní účastníci. KSZ se s tímto názorem soudu ztotožňuje, když ostatně ve svém vyjádření ze dne 10. 1. 2020 dospělo ke stejnému závěru. Soud se však ve zmiňovaném sdělení nevyjádřil k návrhu na přerušení řízení, k němuž uvedl, že bude předmětem dalšího posuzování.
7. K návrhu na přerušení řízení se na základě výzvy soudu vyjádřil žalobce v podání ze dne 25. 2. 2020 (ISIR C26-34). Žalobce nesouhlasí s přerušením řízení, neboť má za to, že soud si může otázku platnosti napadeného právního jednání posoudit sám, není důvod vyčkávat výsledku řízení 15 Cm 225/2016, což by mohlo vést toliko k průtahům ve věci. Přerušení řízení by mělo nastat pouze ve výjimečných případech, o který se zde nejedná. Rovněž uvedl, že dle jeho názoru pokud bude rozhodnuto o neúčinnosti právního jednání v předmětném řízení, nemůže soud v řízení o žalobě OKD stejně zavázat žalovaného v tomto sporu, neboť OKD neprokáže neplatnost právního jednání.
8. V rámci posuzování důvodů k přerušení řízení je dle názoru KSZ nutno aplikovat především ust. § 231 IZ, které se této problematiky týká. Přestože by toto ustanovení mělo být aplikováno na posuzování platnosti právních jednání insolvenčním soudem, tak s přihlédnutím k výše citovanému rozhodnutí NSČR sp.zn. 29 ICdo 6/2012, dle kterého lze platně odporovat jiné právní skutečnosti (ačkoli insolvenční zákon hovoří v ust. § 239 odst. 1 IZ o právním jednání dlužníka), lze nepochybně platnost nebo neplatnost této právní skutečnosti – rozhodnutí jediného akcionáře poměřovat ust. § 231 IZ stejně jako platnost nebo neplatnost právních jednání týkající se majetku nebo závazků dlužníka.
9. V projednávané věci nastala situace, kdy v průběhu incidenčního sporu na základě odpůří žaloby, který probíhá v rámci insolvenčního řízení je (nebo by měla být) řešena právní otázka neplatnosti „právního jednání“, která je současně (rovněž jako otázka předběžná) částečně předmětem soudního řízení vedeného u obecného soudu.
10. Pro posouzení, zda je možné nebo vhodné řízení v incidenčním sporu z uvedených důvodů přerušit, je podstatné zabývat se především smyslem a účelem zmiňovaného ust. § 231 IZ.
11. Jak plyne z odborné literatury, *„ust. § 231 až 234 IZ jsou do jisté míry svou povahou zvláštní jak vůči obecným hmotněprávním ustanovením o neplatnosti, tak o jejich právních následcích (§ 233 IZ), tak i vůči obecnému procesnímu ustanovení § 135 odst. 2 o.s.ř. Představují rovněž výjimku z procesních podmínek řízení v tom smyslu, že při posuzování neplatnosti právního jednání pro účely insolvenčního řízení neplatí*

obecná překážka litispendence (§ 83 odst. 1 os.ř.) a v rozsahu uvedeném zákonem dokonce ani překážka věci pravomocně rozhodnuté (§ 159a odst. 4 o.s.ř.).

12. *Příčinu zvláštní právní úpravy je třeba spatřovat především v tom, že neplatnost se zjišťuje či lépe řečeno deklaruje, což ovšem mj. umožňuje, aby neplatnost byla uznána i mimo soudní řízení, např. dohodou účastníků. Proto záměrem zákonodárce bylo řešit zjištění neplatnosti takovým způsobem, který by vylučoval případné neodůvodněné krácení majetkové podstaty.*
13. *Pokud v průběhu insolvenčního řízení o neplatnosti právního jednání rozhodne jiný soud nebo jiný orgán....., je jejich deklarace neplatnosti pro účely insolvenčního řízení zcela irelevantní a insolvenční soud takovými zjištěními neplatnosti není vázán. (Hásová,J. Moravec,T. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 3. vydání. Praha:C.H.Beck, 2017, str. 861-864)“.*
14. *Dle důvodové zprávy k zák. č. 294/2013, kterým došlo k pozdější novelizaci ust. § 231 IZ, nebylo prvotním cílem tohoto ustanovení zavedení nového druhu žaloby, nýbrž jen pro případ, že jsou vedeny spory o otázky, jichž se pravidlo týká, vyhradit jejich řešení insolvenčnímu soudu.*
15. *Nutno dodat, že citovaná odborná literatura vnímá jako problematickou situaci, kdy v důsledku právní úpravy dle § 231 IZ může být stejné právní jednání z hlediska platnosti posouzeno zcela opačně (insolvenčním a obecným soudem), což může mít dopad do právní jistoty dotčených osob. K tomu uvádí, že „z pohledu de lege ferenda vidí jako vhodnější změnu právní úpravy v podobě přerušení již probíhajícího řízení v okamžiku zahájení insolvenčního řízení ex lege“ (ve vztahu k řízením zahájeným před zahájením insolvenčního řízení).*
16. *Vzhledem ke skutečnosti že v praxi docházelo souvislosti s výkladem § 231 IZ k interpretačním nejasnostem, kdy byla podávána řada určovacích žalob k insolvenčnímu soudu na pouhé určení neplatnosti právních jednání týkajících se majetku nebo závazků dlužníka, reagovala na tuto situaci nejen zmiňovaná novela zák. č. 294/2013, ale také soudní praxe, kdy v rozhodnutí NSČR ze dne 17. 7. 2014 sp. zn. 29 Cdo 914/2014 (uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 107/2014), Nejvyšší soud poukázal na své rozhodnutí ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 29 Cdo 392/2011 (uveřejněné v časopise soudní judikatura, svazek 9, ročník 2014, pod č. 110/2014), ve kterém vysvětlil, že „cílem ust. § 231 IZ je pouze zajistit, aby otázka platnosti právního úkonu, jež je určující pro příslušnost majetku dlužníka do jeho majetkové podstaty nebo identifikaci závazků dlužníka, nebyla v průběhu insolvenčního řízení účelově vytěsňována (určovacími žalobami podávanými u obecných soudů) mimo rámec procedur nastavených insolvenčním zákonem k řešení těchto otázek“.*
17. *V rozhodnutí ze dne 29. 2. 2016, sp. zn. 29 Cdo 117/2014, pak Nejvyšší soud dále vyslovil závěr, že „ze skutečnosti, že insolvenční soud není ve smyslu ust. § 231 odst. 1 IZ vázán rozhodnutím jiného soudu, kterým v průběhu insolvenčního řízení došlo ke zjištění neplatnosti právního úkonu týkající se majetku nebo závazků dlužníka, ani jiným způsobem tohoto zjištění, a že platnost takového právního úkonu posoudí insolvenční soud sám, neplyne, že by jiný než insolvenční soud nemohl takovou otázku posoudit, je-li to nezbytné pro rozhodnutí sporu“.*

18. V návaznosti na citované rozh. Nejvyššího soudu 29 Cdo 117/2014, lze poukázat také na rozh. Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 8. 2020 č.j. 18 ICM 3779/2017 14 VSOL 268/2020-93 (KSOS 37 INS 10134/2016), z něhož plyne, že v případě, kdy insolvenční správce žaluje na plnění, kde jako otázka předběžná má být řešena neplatnost právního jednání, lze tuto žalobu projednat u jiného než insolvenčního soudu (tedy bez ohledu na ust. § 231 odst. 1 IZ), kde bude otázka platnosti právního jednání řešena jako otázka předběžná.
19. Z výše uvedeného plyne jednoznačný závěr, kterým je takový výklad § 231 IZ, který vede k co nejrychlejšímu a nejefektivnějšímu postupu právě v řízení před insolvenčním soudem. Pokud již soudní praxe připustila, aby se otázkou neplatnosti zabýval jiný než insolvenční soud, je to vždy za situace, kdy by samotná určovací žaloba v incidenčním sporu neměla pro majetkovou podstatu dlužníka žádný přínos a nebylo by tak možno prokázat ani naléhavý právní zájem na tomto určení. Otázka neplatnosti tak může být u obecných soudů řešena jako otázka předběžná např. za situace, kdy insolvenční správce vymáhá ve prospěch majetkové podstaty konkrétní plnění. Podávání určovací žaloby u insolvenčního soudu (s odkazem na § 231 odst. 2 IZ) by v tomto případě vedlo toliko k průtahům v řízení.
20. V projednávané věci je podána odpůrčí žaloba insolvenčního správce, ve které se žalobce domáhá mimo určení neúčinnosti právního jednání vydání konkrétního plnění ve prospěch majetkové podstaty. Insolvenční správce postupuje dle svého právního přesvědčení tím nejefektivnějším a nejrychlejším způsobem a nejde tak o výše zmiňovaný případ pouhé určovací žaloby. Pokud v této souvislosti vyvstala otázka platnosti právního jednání, které žalobce považuje za neúčinné, nelze s ohledem na shora uvedené, tedy jednoznačnou prioritu posouzení platnosti právních jednání insolvenčním soudem, přerušit toto řízení za účelem zjištění posouzení platnosti předmětného právního jednání před obecným soudem na základě žaloby dlužníka s dispozičním oprávněním. Odpůrčí žaloba (a s tím související otázka platnosti právních jednání) by měla být řešena způsobem, který povede k co nejrychlejšímu projednání věci před insolvenčním soudem. Právě za tímto účelem bylo dle názoru KSZ zakotveno ust. § 231 odst. 1, odst. 2 IZ tedy tak, aby se insolvenční soud mohl pro účely rozhodnutí v incidenčním sporu vypořádat s touto otázkou bez ohledu na jiná soudní řízení projednávaná u obecných soudů nebo dispoziitivní ujednání účastníků posuzovaného hmotněprávního vztahu, pokud je to pro rozhodnutí potřeba. Tento princip priority specializovaného – insolvenčního soudu nelze v daném případě překonat argumentem hospodárnosti řízení, neboť poté by ust. § 231 odst. 2 IZ ztratilo na významu. Jak plyne z výše uvedeného, ne vždy musí být řešena otázka neplatnosti právních jednání před insolvenčním soudem, pokud však již dojde ke „konkurenci“ řízení, kde je otázka platnosti právních jednání řešena jako otázka předběžná za účelem posouzení oprávněnosti vydání plnění (z neúčinného právního jednání nebo náhrady škody, případně bezdůvodného obohacení), mělo by být v otázce platnosti jednání upřednostněno řízení před insolvenčním soudem.
21. Je ovšem nutno připustit, že v dané specifické situaci, kdy došlo k roztříštění postupu dlužníka a insolvenčního správce (který pochopitelně nemusí být shodný), priorita incidenčního sporu nemusí v konečném důsledku vést k urychlení insolvenčního řízení vedeného ve věci OKD.

22. Jak plyne z části 12.1. reorganizačního plánu dlužníka OKD, tak „splnění podstatných částí Reorganizačního plánu ve smyslu ust. § 364 odst. 2 IZ nastane, pokud dojde k pravomocnému skončení jak sporů o neúčinnost právních úkonů uvedených v části 2.12.2. Reorganizačního plánu (32 ICm 2312/2017) a v Soudních sporech“. Splnění reorganizačního plánu tedy nenastane dříve, než dojde k ukončení jak předmětného řízení, tak řízení o žalobě OKD.
23. Přestože tedy další pokračování v řízení o odpůřčí žalobě nemusí nutně vést k urychlení hlavního insolvenčního řízení vedeného ve věci dlužníka OKD a nastolení právní jistoty v této věci, zastává KSZ názor, že otázka platnosti právních jednání (byť jako otázka předběžná) by měla být v rámci řízení o odpůřčí žalobě primárně řešena před insolvenčním soudem v incidenčním sporu o této žalobě, bez ohledu na samostatný postup dlužníka u obecného soudu. Posouzením neplatnosti právního jednání ve věci 15 Cm 225/2016 ostatně není insolvenční soud vázán. Pokud by již mělo být zvažováno přerušení řízení s ohledem na právní jistotu účastníků řízení, jichž se toto posouzení týká v hmotněprávní rovině, je namístě zvažovat spíše přerušení řízení ve věci 15 Cm 225/2016, ve kterém se bude nutno také vypořádat s následky výsledku řízení o odpůřčí žalobě.
24. Dle názoru KSZ je rovněž legitimní položit si otázku, do jaké míry je insolvenční soud v probíhajícím řízení vůbec povinen podrobně zkoumat, zda jsou napadená rozhodnutí jediného akcionáře skutečně neplatná nebo nicotná a zda nemůže jednoduše vycházet z předpokladu jejich platnosti. V souvislosti s právní otázkou platnosti rozhodnutí jediného akcionáře (původně nastolenou samotným žalobcem) zřejmě platí, že k této otázce by sice soud měl přihlédnout z úřední povinnosti, stejně však platí, že aktivita soudu by ve sporném řízení (kterým je také incidenční spor) neměla převážet nad aktivitou stran. Za situace, kdy prokázání neplatnosti, resp. nicotnosti odpůřčí žalobou napadených rozhodnutí jediného akcionáře vyžaduje rozsáhlá tvrzení a dokazování (jak je ostatně patrné z žaloby OKD), musel by (s ohledem na pasivitu žalobce v tomto směru – viz vyjádření ze dne 12. 6. 2017 ISIR C26-3) toto rozsáhlé dokazování provádět soud v podstatě sám, bez jakékoliv aktivity účastníků a KSZ, které vychází z předpokladu platnosti rozhodnutí.
25. Pokud jde o tvrzení žalobce pod bodem II. odpůřčí žaloby, tak KSZ odkazuje na rozh. NSČR sp. zn. 29 Cdo 392/2011, ve kterém se uvádí, že „pro dovolací přezkum je právně bezcenná ta část dovolací argumentace, ve které dovolatel odkazuje na svá předchozí podání ve věci samé, která jsou součástí soudního spisu. Již v usnesení ze dne 29. 4. 2010 sp. zn. 29 Cdo 4405/2008, uveřejněném pod číslem 30/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, totiž Nejvyšší soud vysvětlil, že odkaz dovolatele na obsah podání učiněných v předchozím průběhu řízení před soudy nižších stupňů nelze považovat za uvedení důvodů, pro které se rozhodnutí odvolacího soudu napadá“. Stejně tak dle názoru KSZ nelze pro další postup soudu v projednávané věci brát v potaz jakékoli pouhé odkazy žalobce na argumentaci jiného účastníka v jiném soudním řízení.
26. **KSZ tak shrnuje, že ze všech výše uvedených důvodů neshledává podmínky pro přerušení řízení v projednávané věci.**

27. V návaznosti na toto vyjádření podá KSZ následně písemné stanovisko k věci samé tak, aby se soud a účastníci mohli s tímto seznámit ještě před nařízením jednání.

JUDr. Robert Hradišťan v. r.
státní zástupce

Za správnost vyhotovení:
Zuzana Koryntová

Zuzana
Koryntová

Digitálně podepsal
Zuzana Koryntová
Datum: 2021.02.10
14:06:29 +01'00'